Monmouthshire Select Committee Minutes

Meeting of Pwyllgor Tacsis a Rheoleiddio held at Council Chamber, County Hall, The Rhadyr USK on Dydd Llun, 23ain Chwefror, 2026 at 2.00 pm

Councillors Present	**Officers in Attendance**
County Councillor Tudor Thomas (Chairman) County Councillor Jayne McKenna, (Vice Chairman) County Councillors: Jane Lucas, Alistair Neill and Martin Newell	Julian Sanders, Solicitor Gavin Pugh, Assistant Rights of Way Officer Richard Ray, Paralegal Ruth Rourke, Rheolwr Mynediad Cefn Gwlad Wendy Barnard, Swyddog Gwasanaethau Democrataidd

APOLOGIES: County Councillors Tony Easson, Christopher Edwards, Sue Riley, Dale Rooke and Jackie Strong

1. **Datganiadau o Fuddiant**

   Gwnaeth Julian Sanders, Cyfreithiwr, ddatganiad o fuddiant fel chwaraewr/aelod o Glwb Criced Brynbuga a ni chymerodd unrhyw ran yn y cyfarfod.
   Ni fedrodd y Cynghorydd Sir Jane Lucas fynychu'r ymweliad safle, mynychodd ran o'r cyfarfod ond ni fedrodd bleidleisio.

   Mynychodd y Cynghorydd Sir Tony Easson ran o'r ymweliad safle yna ni chymerodd unrhyw ran yn y cyfarfod gan na fedrai bleidleisio.

2. **DEDDF PRIFFYRDD 1980 - ADRAN 119 GORCHYMYN DARGYFEIRIO LLWYBR CYHOEDDUS, LLWYBR TROED 1 BRYNBUGA (Clwb Athletau Brynbuga)**

   Esboniwyd y sefyllfa gyfreithiol, yna cafodd yr adroddiad a sleidiau PowerPoint eu cyflwyno gan y Rheolwr Mynediad Cefn Gwlad a'r Swyddog Cynorthwyol Hawliau Tramwy i nodi manylion yr achos.

   Esboniwyd y cafodd yr adroddiad ei baratoi i weithredu o fewn yr ymagwedd o fod yn deg, diduedd a gweithredu egwyddorion cyfiawnder naturiol. Mae'n nodi'r cefndir llawn, deddfwriaeth, polisi, amcanion a thystiolaeth arall yng nghyswllt cais i wneud orchymyn dan Adran 119 Deddf Priffyrdd 1980 ar gyfer Llwybr Troed Cyhoeddus 1 Brynbuga. Ei ddiben yw cynorthwyo Aelodau'r Pwyllgor Ymgynghori Tacsis a Hawliau Tramwy Rheoleiddiol i benderfynu os dylid gwneud gorchymyn i ddargyfeirio rhan o Lwybr Troed 1 Brynbuga a hysbysu pawb arall sydd â diddordeb.

   Gweithredu pŵer nid dyletswydd mae'r Awdurdod wrth benderfynu p'un ai i wneud gorchymyn. Os oes gwrthwynebiad i benderfyniadau, gellir profi hynny mewn ymchwiliad, gwrandawiad neu drwy sylwadau ysgrifenedig gan Arolygydd a benodir gan Lywodraeth Cymru. Mae'n rhaid i benderfyniadau fod â chyfiawnhad rhwydd dan feini prawf y Deddfau Perthnasol.

Roedd angen i'r Pwyllgor ystyried y profion cyfreithiol a phenderfynu p'un a ddylai'r awdurdod wneud gorchymyn i ddargyfeirio Llwybr Troed 1 Brynbuga; mae gwneud y gorchymyn yn galluogi'r ymgynghoriad cyhoeddus i ddechrau.

Dim ond os yw'n ddiwrthwynebiad y gall y Cyngor gadarnhau'r gorchymyn. Mae'r pwyllgor yn gweithredu mewn swyddogaeth lled-farnwrol wrth wneud y penderfyniad. Dim ond yr amcanion a'r profion statudol y dylai penderfyniadau eu hystyried a chanlyniad yr ymgynghoriad a gynhaliwyd. Dylai'r penderfyniad fod yn seiliedig ar dystiolaeth ac atgoffwyd y Pwyllgor y dylai fod yn fodlon fod y cais yn ateb ei brawf statudol.

Mae gwneud gorchymyn yn broses dau gam ar gyfer gorchymyn dargyfeirio dan y Ddeddf Priffyrdd. Mae profion cyfreithiol ar wahân i'w bodloni ar gyfer gwneud gorchymyn ac wedyn ar gyfer ei gadarnhau. Unwaith y gwnaed gorchymyn, cynhelir ymgynghoriad cyhoeddus arno a chaiff ei hysbysebu, a gall y cyhoedd wneud gwrthwynebiadau a rhoi sylwadau. Os caiff unrhyw wrthwynebiadau neu sylwadau eu gwneud i orchymyn ac os na chânt eu tynnu yn ôl, ni all y Cyngor ei hun gadarnhau'r gorchymyn. Os yw'n dal i ddymuno iddo gael ei gadarnhau, gall ei atgyfeirio i'r Arolygiaeth Cynllunio neu Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru (PEDW) i'w gadarnhau. Dim ond os yw'n fodlon y cafodd y prawf ar gyfer cadarnhau ei gyflawni y gall yr arolygydd gadarnhau'r gorchymyn.

Dan y Deddf Priffyrdd dylid cynnal prawf dau ran i alluogi'r awdurdod i wneud gorchymyn. Mae'n rhaid i'r llwybr newydd ymuno priffordd gyda phriffordd ac mae'n rhaid iddo fod yn sylweddol yr un mor gyfleus i'r cyhoedd. Mae gan orchymyn dargyfeirio yr effaith o ddiddymu hen lwybr a chreu llwybr newydd yr un pryd. Gall yr Awdurdod Priffyrdd wedyn greu llwybr a ddiddymwyd dan adran 119 os yw er budd naill ai berchennog y tir neu er budd y cyhoedd.

Mae'n rhaid cyflawni gwahanol brofion dan y Ddeddf i ganiatáu cadarnhau gorchymyn. Yn bennaf, y rhain yw fod yn rhaid i'r llwybr newydd beidio bod yn sylweddol llai cyfleus. Mae hyn ychydig yn wahanol i'r prawf gwneuthur, ac yn ymwneud â'r effaith y byddai'r dargyfeirio yn ei gael ar fwynhad y cyhoedd o'r llwybr. Dylid hefyd ystyried yr effaith ar unrhyw dir y mae'r hawliau tramwy presennol a'r llwybr troed arfaethedig yn ei wasanaethu. Yn olaf, dylai'r pwyllgor ystyried darpariaethau sylweddol unrhyw gynllun gwella hawliau tramwy a gyhoeddwyd gan yr awdurdod.

(Gadawodd y Cynghorydd Sir Jane Lucas y cyfarfod am 14.17)

Gwahoddwyd Aelodau i ofyn cwestiynau yn dilyn y cyflwyniad.

Gofynnodd Aelod, gan nodi fod diogelwch ymwelwyr, cerddwyr a'r rhai heb fod yn gyfarwydd gyda gêm criced yn hollbwysig, os y byddai cynulleidfa yn dal i fedru edrych ar gemau criced yn ôl yr arfer pe byddai'r llwybr troed yn cael ei ddargyfeirio. Rhoddwyd sicrwydd iddo y byddent.

Mewn ymateb i gwestiwn, hysbyswyd yr Aelod na fyddai'r Pwyllgor yn ystyried cais am lwybr beiciau pwmp ar hyn o bryd.

Gofynnodd Aelod os y gallai fod yn angenrheidiol i'r ymgeisydd farcio'r llwybr cerddwyr yn glir ar draws y maes parcio neu ei gynghori i wneud hynny, fel nad yw cerbydau yn ei rwystro ac y gall cerddwyr a defnyddwyr cadeiriau olwyn symud yn ddiogel. Pe byddai'r gorchymyn llwybr yn llwyddiannus, dywedwyd y dylai'r llwybr gael ei farcio i roi arwydd clir i bobl na fyddai efallai yn gwybod fod llwybr newydd yno ac i geisio sicrhau nad yw'n cael ei rwystro. Mae hefyd yn drosedd rhwystro'r briffordd, felly mae pwerau y gellid eu defnyddio i atal hynny oed pe byddai rhywun yn rhwystro hawl tramwy cyhoeddus yn fwriadol, hyd yn oed os yw'n rhwystr dros dro ac nid un parhaol.

Gofynnodd y Cynghorydd Alistair Neill pam fod y proses wedi cymryd bron dair blynedd i gyrraedd y cam hwn ac os y gallai'r Cyngor edrych ar ffyrdd i drin materion tebyg yn gyflymach yn y dyfodol. Mewn ymateb, nodwyd y cafodd y cais ei oedi oherwydd anawsterau mewn cael ymatebion amserol a chyflawn gan y gwrthwynebydd dechreuol yn dilyn yr ymgynghoriad cyntaf ym mis Medi 2023. Roedd angen cryn dipyn o amser i geisio eglurhad o'r gwrthwynebiad, cyfleu hyn i'r ymgeisydd ac aros ystyriaeth ffurfiol y Clwb Athletau drwy ei brosesau pwyllgor. Dechreuodd ymgynghoriad pellach cyn-gorchymyn yn gynnar yn 2025 oedd hefyd angen ymatebion gan gyrff statudol a grwpiau defnyddwyr, a bu'n rhaid cwrso nifer ohonynt i gael ymatebion. Dywedodd swyddogion, dan ddeddfwriaeth hawliau tramwy, bod unrhyw wrthwynebiad na chafodd ei ddatrys yn atal achos rhag symud ymlaen a bod ymgysylltu cyfyngedig gan y gwrthwynebwr fel canlyniad yn ymestyn y broses. Cadarnhawyd ysywaeth fod oedi o'r fath yn gynhenid yn y fframwaith statudol ac nad yw hynny o fewn disgresiwn y Cyngor i'w gwtogi.

Wrth grynhoi, gwnaeth y Cadeirydd y sylwadau canlynol:

- Roedd aelodau wedi ymweld â'r safle ac yn deall y cynnig yn llawn.
- Nid oedd neb yr ymgynghorwyd â nhw, heblaw am un gwrthwynebwr wedi gwneud unrhyw wrthwynebiad ac ymddengys fod yr ymgeisydd wedi cyfarch y gofynion cyfreithiol yn foddhaol.
- Cafodd y gwrthwynebiad oedd ar ôl ei ystyried a chafodd materion yn ymwneud â diogelwch a lles y cyhoedd – tebyg i risg anaf o beli criced, tir mwdlyd a llithrig a symud peiriannau cynnal a chadw tir – eu lliniaru'n gadarn drwy'r dargyfeiriad arfaethedig.
- Mae diwygiadau Clwb Athletau Brynbuga yn darparu llwybr glaswellt a hefyd wyneb cerrig cywasgedig i wella hygyrchedd, yn cynnwys ar gyfer defnyddwyr cadeiriau olwyn.
- Roedd y dystiolaeth a gyflwynwyd yn gytbwys a chynhwysfawr ac nid oedd unrhyw faterion pellach wedi dod i'r amlwg i atal y Pwyllgor rhag symud ymlaen i benderfyniad.

Pan roddwyd y mater i bleidlais, penderfynodd y Pwyllgor yn unfrydol:

Bod y Pwyllgor Ymgynghori Trwyddedu a Hawliau Tramwy Rheoleiddiol yn awdurdodi gwneud gorchymyn dargyfeirio ar gyfer Llwybr Troed 1 Brynbuga dan Adran 119 Deddf Priffyrdd 1980 fel y nodir yn yr adroddiad, ac i gadarnhau'r gorchymyn os na cheir unrhyw wrthwynebiad.

The meeting ended at **3.06 pm**